

2016-12-15

Dnr: 511-1612-16

Natura 2000-områdets namn och områdeskod
Långmossen, SE0210315

Områdestyp/status

SAC (Särskilt bevarandeområde enligt EU:s art- och habitatdirektiv)

Saknar formellt skydd.

Regeringen godkände utpekande av området i april 2004.

Tidigare bevarandeplan fastställdes av Länsstyrelsen i mars 2009.

Denna bevarandeplan fastställdes av Länsstyrelsen den 15 december 2016.

Områdets storlek

27,6 ha

Ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet

<u>Kod</u>	<u>Namn</u>	<u>Areal</u>
7230	Rikkärr	8,5 ha
9010	* Taiga	3,0 ha
91D0	* Skogbevuxen myr	7,2 ha (ej regeringsanmält)

*) Bevarandet av naturtypen har hög prioritet inom EU.

Naturtypernas utbredning visas på karta, bilaga 1.

Delområden visas på karta, bilaga 2.

Ingående arter enligt art- och habitatdirektivets bilaga 2

1903 Gulyxne (*Liparis loeselii*)

Ägarförhållanden

Bolag.

Kommun

Tierp.

Översiktlig beskrivning av området

Natura 2000-området Långmossen ligger i ett svagt kuperat barrskogsbevuxet moränområde en halv mil ostnordost om Hållnäs kyrka i Norduppland. Myren är ett för regionen relativt stort och orört topogent kärr. Det består centralt av ett öppet kärrgolv omgivet av skogskärr med varierande trädäckning. En del av skogskärren är frodiga med en rik örtflora blandat med starr och fräken och bottenkiktet domineras av brunmossor. Stundtals blir krontäckning en av gran och björk i skogskärren så tät att de övergår i sumpskog/skogsbevuxen myr med sockelbildning på träden. I området växer ävjestarr, klubbstarr, loppstarr, skogsnycklar, ängsnycklar, kärrknipprot, dvärghäxört och majviva. I de öppna delarna av kärret dominerar axag och olika ris.

Bevarandesyfte

Bevarandesyftet med Natura 2000-området Långmossen är att bevara eller återställa gynnsamt tillstånd för de prioriterade bevarandevärden som anges nedan. Även prioriterade bevarandeåtgärder anges nedan.

Länsstyrelserna ska enligt 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd m.m. ta fram bevarandesyften för alla Natura 2000-områden. Bevarandesyftet används tillsammans med beskrivningarna av områdets livsmiljöer och arter vid tillståndsprövningar som rör området, enligt 7 kap 28a – 29 §§ miljöbalken.

Bevarandesyftet ger även vägledning om hur myndigheterna behöver arbeta för att prioritera Natura 2000-områden i det fortsatta skyddsarbetet enligt 7 kap. 27 § miljöbalken och 16 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Prioriterade bevarandevärden:

- Naturtyperna rikkärr och skogbevuxen myr.
- Arten gulyxne.

Motivering: Ett typiskt exempel på Nordupplands rikkärr.

Prioriterade bevarandeåtgärder:

- Inrätta ett naturreservat för att skydda området mot exploatering och skogsbuk.
- Igenläggning eller uppdämning av befintliga diken.
- Regelbundna röjningar för att hindra igenväxning av vass, buskar och träd.

Beskrivning av naturtyper och arter

7230 – Rikkärr (8,5 ha)

Rikkärr är myrmarker med en kalktålig/kalkberoende flora och fauna. Karaktäriserande för rikkärr är den ständiga tillförseln av mineralrikt vatten från omgivningen. pH-värdet är högre än i andra myrtyper, vanligen 6 eller högre. Vegetationen domineras av olika stråväxter och örter. Bottenskiktet byggs upp av s.k. brunmossor eller i vissa fall vitmossor. I rikkärret förekommer flera skyddsvärda insekter, snäckor och växter såsom gulyxne, ängsstarr, snip, axag, tagelsäv och majviva.

Rikkärr är känsliga för förändringar i hydrologin och hydrokemin varför dämning eller avvattningsföretag såsom dikningar inte får förekomma i eller i anslutning till kärren (annat än i naturvårdsändamål). Skogsavverkningar kring kärren är ogynnsamt då hydrologin ändras och näringsämnen frigörs. Spridning av exempelvis aska och gödningsämnen i och kring naturtypen ger drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning. Även förändringar i trädskiktet kring kärret liksom igenväxning i kärret är ogynnsamt. Torvbrytning får inte ske.

9010 – *Taiga (3 ha)

Taiga finns öster om Långmossen och domineras av en barrblandskog med gamla träd och död ved. Naturtypen utgörs av naturliga, gamla skogar samt yngre successioner som utvecklas naturligt efter brand eller omfattande stormfällningar, ”naturskog” eller ”naturskogsartad skog”. Med naturliga, gamla skogar menas skogar som bibehållit en stor del av den naturliga skogens artsammansättning, åldersvariation och ekologiska funktion med exempelvis ett stort inslag av död ved, gamla träd och en mosaikartad struktur.

Taiga är känslig för olika former av produktionsinriktat skogsbruk i eller i anslutning till objekt eftersom det leder till brist på gamla träd, död ved etc. Exempel på skogsbruksåtgärder är avverkningar som slutavverkning, gallring, röjning, blädning etc. (gäller ej naturvårdsinriktade avverkningar), transporter, markberedning, dikning (även skyddsdikning) och plantering. Skogsbilvägar fragmenterar skogsområden och medför att hydrologin i skogsområdet kan förstöras.

91D0 – *Skogbevuxen myr (16 ha)

Skogbevuxna myrar har en krontäckning på över 25 % och trädslagen kan variera från barr-, bland- eller lövskog. I Långmossen är det dominans av lövträd där björk är det vanligaste trädslaget och det finns såväl gran-björkkärr och blandsumpskog. Många av träden står på väl utvecklade socklar. De våta skogarna har en rik flora med bland annat brunmossor, videört, vattenmåra och många starrarter. Här finns även en del orkidéer.

2016-12-15

Dnr: 511-1612-16

Skogbevuxna myrar känsliga för förändringar i hydrologin och hydrokemin varför dämning (annat än i naturvårdsändamål) eller avvattningsföretag såsom dikningar och torvbrytning inte får förekomma i eller i anslutning till myren. Naturlig dynamik måste få råda med stormfällningar, översvämningar och insektsangrepp vilket ger upphov till viktiga strukturer såsom död ved och gamla träd. Skogsbruksåtgärder kan också skada värdena varför avverkning, markberedning, plantering etc. inte får förekomma. Spridning av till exempel aska och gödningsämnen i och kring naturtypen ger stora förändringar på vegetationens artsammansättning.

1903 – Gulyxne (*Liparis loeselii*)

Gulyxne växer i kalkrika kärr med rörligt ytnära grundvatten. Den kräver troligen både tillgång på kalk och mineraler/närsalter. På många lokaler är den en successionsart i landhöjningsmiljöer. Gulyxne gynnas av att livsmiljön hålls någorlunda solöppen. Dessutom är det önskvärt att smärre markblottor finns regelbundet i området så att nyetablering av individer kan ske.

Då gulyxne kräver en jämn, kontinuerlig tillgång på vatten är den mycket känslig för åtgärder som påverkar hydrologin och hydrogeologin inom rätt stora avstånd från växtplatserna. Arten behöver en måttligt störd miljö för att igenväxning (t.ex. vass och slyvegetation) skall hindras och att markblottor ska förekomma. Detta innebär att det kan vara gynnsamt med måttlig hävd. Arten är dock känslig för direkt påverkan av tramp.

Bevarandemål

7230 - Rikkärr

Arealen ska vara minst 8,5 ha. Bottenskiktet ska domineras av brunmossor. Naturtypen får inte bli igenväxt av träd eller buskar och hydrologin ska vara ostörd. Stora bestånd av negativa indikatorarter som till exempel vass, blåtåtel eller älgört får inte förekomma. Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de för naturtypen typiska arterna bör ske. Typiska arter är t.ex. stor skedmossa, bandpraktmossa, korvskorpionmossa, axag, ävjestarr, klubbstarr, loppstarr, ängsnycklar, kärrknipprot och majviva

9010 – *Taiga

Arealen ska vara minst 3 ha. Lövträd av olika ålder ska utgöra ett påtagligt inslag. Stående och liggande död ved ska vara rikligt förekommande. Flera för naturtypen typiska arter har en livskraftig population.

2016-12-15

Dnr: 511-1612-16

91D0 – *Skogbevuxen myr

Arealen ska vara minst 16 ha. Skogen ska vara flerskiktad och rik på stående och liggande död ved samt gamla och grova träd. Trädskiktet i ska domineras av lövträd, andelen gran ska vara liten. Hydrologin ska vara ostörd. Flera för naturtypen typiska arter har en livskraftig population.

1903 – Gulyxne

Gulyxne ska förekomma med minst 30 plantor och blomma varje år. Rikkärret får inte bli igenvuxet av träd, buskar eller vass och de hydrologiska förhållandena är gynnsamma för arten. Fläckvis störning av bottenskiktet ska förekomma för att underlätta nyetableringar av arten.

Bevarandetillstånd idag

Området är påverkat av äldre dikningar och en närliggande väg och har därför inte en helt naturlig hydrologi. De öppna delarna av rikkärren håller dessutom delvis på att växa igen med buskar, småträd och vass. Speciellt den sydöstra delen är kraftigt påverkad av igenväxning av vass. Bevarandetillståndet för området kan därför inte anses vara gynnsamt.

Gulyxne är endast rapporterad med ett fåtal exemplar de senaste åren och har minskat kraftigt sedan början på 90-talet. Arten har inte ett gynnsamt bevarandetillstånd i området.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

- Røjning av befintliga diken, nydikning, invallning eller annat som kan förändra områdets hydrologi,
- Brist på död ved,
- Igenväxning av öppna kärr p.g.a. utebliven störning.
- Övergödning av våtmarksmiljöer, vilket orsakar igenväxning och förändrad artsammansättning.
- Minskad andel lövträd.
- Framförande av tunga fordon eller annan kraftig markstörning.
- Utsläpp eller spridning av kemikalier, bekämpningsmedel, olja eller dylikt.
- Uppläggande av täktmassor.
- Täktverksamhet.
- Anläggning av nya vägar.
- Exploatering, bebyggelse.

Bevarandeåtgärder

- Skogsbruk bör inte vara tillåtet inom området varför området bör utpekas som naturreservat.
- För att uppnå gynnsamt bevarandetillstånd i området krävs det att diken läggs igen eller däms upp.
- Förutsättningarna för slätter (gärna med efterbete) bör utredas då området enligt häradskartan tidigare hävdats.
- I icke hävdade delar av kärret kan regelbundna röjningar behöva utföras för att hindra igenväxning med vass, buskar och träd.
- Många arter knutna till våtmarksmiljöer gynnas av en svag störning varför en låg betesintensitet eller motsvarande kan eftersträvas i vissa delar.
- I vissa lövdominerande bestånd kan röjning och plockhuggning av gran bli nödvändigt.
- Nyskapande av död ved i delar där det är brist.

Bilaga

1. Naturtyper enligt Natura 2000

Bilaga 1. Naturtyper enligt Natura 2000.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län,
Bevarandeplan 2016-12-15,
dnr 511-1612-16. **Natura 2000-området**
Långmossen,
SE0210315, Kommun: Tierp.

